

MARTINA MONOŠOVÁ

ARKÍZINO
TAJOMSTVO

4. diel úspešnej ságy SOPHIE

MARENČIN PT

MARKÍZINO
TAJOMSTVO

SOPHIE

MARTINA MONOŠOVÁ

ARKÍZINO
TAJOMSTVO

MARENČIN PT

*Na tomto mieste si dovoľujem poďakovať za pomoc
a spoluprácu pri objasňovaní niektorých historických
faktorov vedeckej pracovníčke Historického ústavu
Slovenskej akadémie vied, pani Diane Duchoňovej, PhD.*

Ďakujem za pomoc mojej mame a môjmu bratovi.

Túto knihu venujem môjmu manželovi.

© Martina Monošová, 2021

© Marenčin PT, spol. s r. o., 2021

Jelenia 6, 811 05 Bratislava, Slovakia

www.marencin.sk marencin@marencin.sk

Cover & layout © Marenčin Media, s. r. o.

915. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0881-5 (viaz.)

ISBN 978-80-569-0882-2 (ePDF)

ISBN 978-80-569-0883-9 (ePub)

Motto

*„Aj nad tým najslabším plamienkom
voda raz zovrie.“*

Martina Monošová

Rok Pána 1517

I. kapitola

*Príbeh obrazu
Zimnej madony*

Päť rokov po bitke pri Ravenne

I. Krása nadovšetko

január r. P. 1517

I.

Tmavé väzenie v podzemí zámku Amboise páchlo plesňou, hnilobou, exkrementmi, zatuchnutým potom a myšinou, a dobre stavaný, hoci nie najvyšší, dvadsaťtiročný vojvoda Anne de Montmorency, čerstvo povýšený francúzsky maršal, si od príchodu sem dolu pre príjemnejšiu vôňu pritláčal k nosu pomaranč. Ako tmavé matné koráliky sa na jeho sýto oranžovej rapavej kôre černeli aromatické hlavičky klinčekov, pozapichované v peknom pravidelnom geometrickom vzore.

Len čo Marie le Contenois, markíza de Marginel, uvidela maršala vchádzať, zvrtila sa k nemu chrbtom.

Z jej stredne vysokej postavy vždy sálala nenápadná, no zjavná elegancia. Prejavovala sa v dokonale priamom držaní tela, ako aj v ladnosti každého jej pohybu. Pri chôdzi sa vznášala ako mýtická bytosť, či ako lesná víla, ktorá tancuje polnočnému mesiacu. Medzi tieto ponuré múry konca všetkých nádejí sa vôbec nehodila, ale ani oni nemohli zatieniť majestátnosť vyžarovania jej nežnej ženskosti. Pohľad jej mandľových svetlomodrých očí s dlhými jemnými mihalnicami prezrádzal láskavosť i vnútornú silu. A preto, že sa rada usmievala, veľmi ľahko

si získavala priateľov, závistlivcov i obdivovateľov, čiže vlastne iba závistlivcov, lebo prianiam obdivovateľov nepodliehala a priatelia jej vlastne tiež iba závideli.

Popri žiarivých vlasoch farby medi, kučeravých ako mierne zvlnená morská hladina, keď sa v nej na svitaní kúpu prvé ružovo zlaté lúče slnka, pôsobila jej pleť s mierne olivovým nádychom hladko a sviežo. Mariin dlhý úzky nos, mierne vytočený nahor, ju skôr zdobil, než by kazil jej unikátnu krásu a podobne pôsobila aj jej pomerne masívna špicatá brada, ktorú zdedila po rozhodnom otcovi. Inej žene by nesvedčala, no zrejme kvôli Mariiným výrazne krojeným a vždy syto ružovým perám jej tá brada dodávala skôr punc rozhodnosti, než by rázne a jasne ohraničovala jej ušľachtilú tvár.

Ak si rozpustila tie svoje nepoddajné vlasy, kontrast s tou výraznou bradou, neprehliadnutelnými perami a zdanlivo chladnými bledými očami vyznieval nečakane vzrušujúco. Zlatá nežná vlnitá záplava jej popri dlhom labuťom krku splývala cez ramená okolo oblých pŕs až k pásu. A ako to už u krásnych žien býva, Mariiným najväčším prekliatím bolo, že každý muž si ju od prvého okamihu predstavoval zahalenú práve len v tých jej rozpustených vlasoch...

Marie si na väzenie ešte stále neprivykla – ako by aj mohla? – no vo svojej situácii sa už naučila nedávať na seba znať strach, ani slabosť. Keď maršal prišiel, tvárila sa, že ju práve nekonečne zaujíma pohľad do úzkeho otvoru nahor, ktorým dnu dopadal jediný prúžok denného svetla. Niekedy ním dnu aj pršalo, teraz v zime snežilo, ibaže z miesta, kde stála, sa dalo zazrieť oblohu a ten pohľad jej dodával nádej.

Po prvýkrát ju tu navštívil pred troma týždňami, ešte pred Vianocami, aby jej oznámil, že sa má pripraviť na proces, v ktorom budú spolu s manželom súdení. A naposledy sa tu objavil

pred týždňom, predposledný deň, keď sa súd aj skutočne konal. Jeho správanie pri súde ju poriadne sklamalo i nahnevalo, lebo pred sudcami v konečnom dôsledku nepovedal ani slovo v ich prospech, hoci jej predtým pri oboch svojich návštevách prisahal, že je ich priateľ a že im pomôže.

Preto sa mu teraz radšej otočila chrbtom. Opovrhovala ním za jeho farizejstvo, no aj za to, že vždy, keď za ňou prišiel, strašil ju predstavami, čo všetko sa môže stať predovšetkým jej malej dcérke Sophie, ak nepovie všetko, čo vie o *Spoločenstve psa*.

Keď pred dvoma rokmi nastúpil na trón nový kráľ, kráľ František I., nielen Marginelovci dúfali, že s ním nastanú i nové časy. Tento mladý, a aj po narodení dcérky nekonečne zalúbený, manželský pár veril, že skostnatené pomery pri dvore sa zmenia. Veď František bol synom vždy odhodlanej a morálnej Louisy Savojskej. A aj skvelá, sčítaná a rozhodná kráľovná Anna Bretónska mu bývala akoby druhou matkou. Ibaže radcovia, akým sa ukázal byť napokon aj čerstvo povýšený maršal Anne de Montmorency, sledovali vlastné záujmy.

Anne de Montmorency si naplno vychutnával predovšetkým dlhoročné priateľstvo s novým panovníkom. Princ František bol od detstva jeden z možných následníkov trónu, ale nikto nemohol popredu vedieť, že sa kráľom stane práve on. Možností bolo viac. A teraz, keď sa to stalo, de Montmorency, ako jeho večný a verný tieň, mal kráľa Františka I. obtočeného okolo prsta. Lebo tí dvaja sa nielenže od útleho detstva poznali, ale stali sa výbornými priateľmi. Isteže, o dva roky starší de Montmorency odjakživa veľmi dobre poznal svoje miesto, ale po boku nového kráľa, ktorý mu absolútne dôveroval, sa stal neobyčajne mocným. Vplyv Montmorencyho na kráľa bol nesmierny – veď kto ovláda hlavu, ten ovláda celé telo, ovláda napokon všetko, a nielen markízovi de Marginel sa to nepáčilo.

Väčšina dvoranov sa napokon dokázala s maršalovým postavením akosi zmieriť, ale ostatní, ako napríklad aj markíz Charles-Philippe de Marginel, sa radšej celkom stiahli na vidiek. Po strate svojho najlepšieho priateľa Gastona de Foix v bitke pri Ravenne a po postupnom sklamaní sa z pomerov pri dvore markíza de Marginel jeho pokojný vidiecky život s krásnou a milovanou manželkou po boku v podstate tešil...

...lenže nikto s toľkým majetkom nemôže žiť mimo dvora naozaj pokojne príliš dlho!

Závisť a možný budúci markízov vplyv nedopriali maršalovi pokoja. Hojnosť peňazí a majetku sa Charlovi-Philippovi podarilo nahonobiť pomocou šikovných obchodov s textilom na severe, ktorým sa darilo vďaka vplyvu jeho svokra a v neposlednom rade podstatne pomohli aj styky v *Spoločenstve psa*.

No nielen veľký majetok klal maršalovi oči. Poháňala ho aj obrovská nenávisť. Ako člen rodu, ktorý *Spoločenstvo* kedysi odmietlo, neprestával hľadať zámienky, ako zničiť jedného z najvyššie postavených členov *Bratstva*, markíza de Marginel. Dostať sa následne k jeho majetku by bol len bonbónik, ktorý by jeho víťazstvo príjemne dosladil. Za svoje ostrážité služby krajine by mal právo od kráľa vydrankať aspoň časť toho skvelého marginelovského majetku, ak nie úplne celý.

Anne de Montmorency napokon ani sám nevedel, ako vlastne kráľa na myšlienku markízovej vlastizrady priviedol, ale pomáhal mu aj starý skúsený politik a senešal, vojvoda Louis de Brézé. De Brézého pohnútky boli jednoznačne iba materiálne, ale napokon stačilo už iba prikladať polienka do plápolajúcej vatry.

A mladý Claude de Guisé sa ukázal ako skvelý donášač. Anne sa mal pred ním na pozore, lebo celkom nechápal ciele toho malého zákerného hada, veď pokiaľ mal dobré infor-

mácie, Claudov otec bol *Velmajstrom Bratstva*, čiže on mal po ňom zdediť toto najvýznamnejšie miesto v *Spoločenstve*. A postavenie *Velmajstra* by mu predsa dávalo takú veľkú moc, a ani by sa nemusel nikomu zodpovedať. Ale Claude zjavne napláňal svoje vlastné nepredvídateľné plány.

...no a teraz maršal Anne de Montmorency už len žal, čo predtým zasial – a nesmierne sa mu to páčilo. S markízom kráľ urobil doslova krátky proces a nádherná markíza de Marginel mu teraz v tomto väzení prakticky kľučí pri nohách. Všetko bolo na svojom mieste! Ani nedúfal, že to dopadne takto dokonale. A on naozaj nedokázal odolať ženám v zúfalých situáciách, schopným všetkého!

„Neprihášam veľa dobrých správ, madam,“ oslovil ju de Montmorency, len čo vstúpil do jej cely a naznačil poklonu, „ale prinášam *aj* jednu veľmi dobrú. Budete vďačná...“

Sledoval ju od chodby a neuveriteľne ho bavil ten jej malý odpor, keď si myslela, že si ho môže dovoliť. Ale keďže dnes s ňou mal svoje úmysly a niesol jej zlé správy, rozhodol sa k nej správať zdvorilo. Už minule sa musel veľmi ovládať, aby okamžite nevyužil jej situáciu. Vyhladnutá, poblednutá a mierne páchnuca, no stále nekonečne príťažlivá. A tie jej zlaté vlasy!

Bez toho, aby sa k nemu otočila, ticho sa spýtala: „Vďačná za čo? Za podlú zradu môjho drahého manžela, markíza de Marginel? Bol jedným z najvernejších a najudatnejších hrdinov Francúzska. Akým právom by sa jeho hlava mala potopne a nespravodlivo oddeliť od tela pod sekerou kráľovho kata?!“

Príkro si ho premerala.

Maršal sa odmlčal, lebo si nebol istý, ako jej to má povedať. Ale teraz mu sama vyšla svojimi slovami v ústrety. Odkašľal si a po malej pauze potichu prehovoril: „Obávam sa, markíza, že už sa stalo...“

Marie sa k nemu zvrtila tak prudko, až stratila rovnováhu.

To predsa nemôže myslieť vážne? Určite ho zle pochopila!

Priskočil k nej a zachytil ju, aby nespadla. Pritom mu na podlahu spadol pomaranč.

„Čo ste to povedali?“

V očiach jej prečítal zdesenie. Zatváril sa účastne a vážne jej prikývol, aby smutnú správu definitívne potvrdil. A bolo to vonku!

Na chvíľu sa zasekla, akoby sa stala sochou. Nevedela, čo sa s ňou deje. Nechcela chápať zmysel jeho slov. Chcela kričať od zúfalstva a zároveň na mieste zomrieť. Cítila, ako sa v nej čosi derie na povrch.

„Kedy?“ šepla – no v skutočnosti to nechcela počuť. V skutočnosti mu neverila. Nemohla byť predsa pravda, že...

„Včera večer... Veľmi ma to mrzí, markíza...“

Ako vo sne sa mu vyvliekla z rúk, otočila sa mu znovu chrbtom a následne padla k zemi ako podťatý strom. „Ach, môj milovaný Charles-Philippe!“ zakričala bezmocne. „Čo ti to len urobili! Môj drahý Charles-Philippe!“

Jej výkrik sa niesol až von. Z korún bezlistých stromov vystrašene vzlietli vtáky.

Vnútro akoby jej na kusy trhali žeravými kutáčmi celého sveta. Skrútila sa do kľbka a ešte hodnú chvíľu volala jeho meno. „Prečo? Prečo ti to urobili, môj najdrahší Charles-Philippe?!“

Pozoroval, ako sa jej tvár skrivila od nešťastia. Ležiac na zemi, schúlená do seba, s rukami okolo kolien, postupne strácala svoj hlas, až celkom zachrípla. Po chvíli už len bezmocne ticho vzlykala, občas zašepkajúc jeho meno, lebo na viac nemala silu.

Maršal ju prenechal jej smútku, no vzápätí zmierlivo vyhlásil: „Ale mohli sme to očakávať, madam...“

„Mohli *sme*? *My*?“ Zdvihla sa na predlaktí, posadila sa. Prepichla ho prekvapene studeným pohľadom a utierala si

slzy, aby lepšie videla, akú ďalšiu nehoráznosť jej mieni povedať. Bezmocnosť nad stratou vystriedal spravodlivý hnev. „Pokiaľ sa dobre pamätám,“ oborila sa naňho zachrípnutým hlasom, pritom vstala a odhodlane si utrela slzy, „vy ste neurobili vonkoncom nič na jeho záchranu!“

„Možno mi nebudete veriť, ale snažil som sa, madam. *Qui terre a, guerre a.* (Kto má zem, má vojnu.) S tým musel váš manžel raz počítať. A hoci jeho sa už nedalo zachrániť, zachránil som aspoň vás a vašu dcérku.“

„Sophie! Moja úbohá sirota!“ šepla Marie znovu nešťastne a pohltili ju výčitky, že na dcérku v momente bolesti zo straty Charla-Philippa zabudla. Zvrtla sa k nemu a pozrela mu priamo do tváre. „Čo je so Sophie?“

„Nebojte sa. Je v bezpečí. *Zatial'* je v bezpečí,“ opravil sa.

Marie sa strhla a škaredo naňho zagánila.

Podišiel k nej a opäť ju chytil za ramená. „Chápem váš žiaľ, ale nechápem, prečo sa hneváte na mňa, madam. Ja som zachránil aspoň vás dve. Preto sa nesprávajte takto chladne k jedinému priateľovi, ktorý vám zostal. Iba vďaka mne ste ešte nažive, lebo len mne jedinému naozaj záleží na vašich životoch.“

„Tak sa zachovajte ako priateľ a pomôžte mi, pane!“

De Montmorency sa pokúsil o priateľský úsmev, no pery sa nad jeho mohutnou hrčatou bradou iba nepekne skrivilili. „Veď celé dni nič iné ani nerobím, milá markíza! Nebyť mňa, kráľ by nechal odsúdiť aj vás. Som jediný, kto stojí medzi vami a katom. A kráľ potreboval veľký proces, kde by ukázal prevahu nad tým tajomným *Spoločenstvom*...“

„Kráľ predsa musí vedieť, že obvinenia proti môjmu manželovi boli iba kôpkou lži!“ Markíza zatínala päsť a po lícach sa jej ďalej kotúlali bezmocné slzy. Najdrahší Charles-Philippe už nežije – kričalo zúfalo jej srdce...

„Celé je to jeden obrovský nezmysel!“ kričala. „Sprisahanie proti nám! Nijaké *Spoločenstvo vlka* predsa neexistuje!“

„*Psa*, madam,“ opravil ju maršal, a keď videl, že ju premohli slzy, zvažoval, ako bude pokračovať. Dnes už ale rozhodne nemieni odísť naprázdno!

„Jeho Veličenstvo má mnoho zlých radcov,“ začal zoširoka, „ale, našťastie, ja som úplne na vašej strane, milá markíza. A, verte, že robím úplne všetko, čo je v mojich silách, hoci by som vlastne nemusel...“ Pozrel na ňu veľavravným pohľadom, až sa jej zazdalo, že sa jej okolo hrdla omotáva zákerný had, ktorý ju o chvíľku začne škrtiť.

Prešla ňou vlna nevýslovného odporu a uhla pohľadom. Nemohla uveriť, že by sa snažil zneužiť jej situáciu *takýmto* spôsobom. Určite ho iba zle pochopila.

Znovu ňou prešli zvláštne zimomriavky. Strácala pevnú pôdu pod nohami. Útočil na niečo, čo nikdy naozaj brániť nemusela.

„A čo je so Sophie? Od začiatku procesu som ju nevidela. Čo je *naozaj* s mojou dcérkou?“ opýtala sa. Iba na tom už teraz záležalo – na Sophie.

Narýchlo si utrela slzy. Teraz sa musí sústrediť, aby sa mu zvládla ubrániť a zároveň ho otvorene neurazila.

Bol to inštinkt, pričom jej vnútro sa búrilo pri myšlienke, že by vážený dvoran bol schopný čohokoľvek nízkeho.

No reč jeho tela hovorila jasne a ona v nej čítala ako v otvorenej knihe – poriadne nechutnej otvorenej knihe.

„Tak čo je so Sophie?“ spýtala sa markíza znovu, ale už rozhodnejším hlasom.

Neodpovedal jej hneď.

Pomalým krokom sa vrátil k dverám jej plesnivého studeného väzenia a odtiaľ si ju nehanebne premeral. „Ako som už

povedal, milá markíza, záleží iba na vás, či aj naďalej bude vaša dcérka v bezpečí...“

„Hádam by ste neublížili dieťaťu, pane!“ zhĺkla neveriacky.

Maršal rozhodil bezmocne rukami, no jeho gestu chýbala úprimnosť a videl sa jej mierne vykoľajený. Možno preto, že pred chvíľou stratil svoj voňavý pomaranč a naozaj neznášal zápach väzenia. Nevdojak pozrel smerom, kde na kamennej podlahe pomaranč skončil, no viac by sa ho ani za svet nedotkol.

„Musím ju vidieť!“ Jej prosba znela takmer ako rozkaz, a vzápätí sa zmierlivo zvrtila k nemu, aby čo najmäjším hlasom dodala: „Prosím, pane! Ak ste naozaj priateľ, len vy jediný to dokážete zariadiť! Veľmi vás prosím!“

Akoby po celý čas čakal len na tento jediný moment! „Vaše nádherné pery prosia naozaj prekrásne, markíza!“ ozval sa múrmi väzenia jeho tichý mrazivý hlas.

Novým dlhým pohľadom odhadoval, či už je pripravená, a jej okamžite naskočila husia koža. Pohol sa k nej neuveriteľne pomaly, ako keď sa dravec blíži k svojej obeti, ktorá už nemá kam uniknúť.

„Ako som už naznačil,“ vravel pri tom zmierlivo, „všetko záleží len a len od vás. Váš posledný priateľ sa stále tak snaží, správa sa k vám veľkoryso, a vy ste stále taká chladná. Zaslúžil by si odmenu alebo aspoň, povedzme, malú inšpiráciu...“

Ustúpila dozadu, až sa vtisla do studeného múra. Cez kedysi krásne šaty sa jej do chrbta bolestivo zarylo zopár ostrých kameňov.

Zastal tesne pri nej a popálil ju falošným úsmevom. „Taká krásna tvár!“ šepkal zaliečavo, akoby sa jej vyznával z najhlbších citov a pritom jej prstom prechádzal po líci. „Prekrásne oči! Také hlboké! A tie vaše pery, ústa... Aká škoda by bola, keby... keby...“

Schválne nedokončil a kochal sa strachom v jej očiach. No najviac ho bavilo, ako markíza stále verí, že v skutočnosti nie je schopný jej ublížiť.

Opakom dlane prešiel od líca k brade, potom ku krku a ďalej sa jej sklúzol až k plecu. Napokon ľahko prekonal odpor jej rúk, ktoré jej skrížil za chrbtom. „Nebráňte sa mi!“ prikázal.

Jej nedostatok ráznejšieho odporu spôsobilo mnohotýždenné vysilujúce väznenie i najnovšie nešťastné správy.

Ešte viac ju celým svojím telom pritisol o ostré kamene múru a držiak za chrbtom obe jej ruky, jeho druhá ruka sa ocitla pri okraji výstrihu jej zničených šiat. Fascinovaný pohľadom na vlastné prsty, maršal sa hodnú chvíľu pohrával s okrajom látky. Občas sa len tak mimochodom obtrel o jej mäkké prsia, akoby sa rozhodoval, či to naozaj urobí.

Hruď sa jej zhnusene zdvíhala a klesala, no nemohla sa pohnúť. Dokázala len zatvoriť oči a hlavu odvrátiť nabok.

Cítila, ako jeho prsty nekonečne dlho šacovali živôtik. Trápil ju, až naozaj zadúfala, že to neurobí. Že to v skutočnosti ani urobiť nechce, že ho len baví kochať sa jej bezmocnosťou.

No zrazu sa prudko zakvačil o okraj šiat a roztrhol jej ich skoro až po pás. Potom ju nečakane pustil a ešte nečakanejšie sa vrátil do stredu väzenskej cely.

Nechápala, čo robí, ale pritom si bleskurýchle oboma rukami zakryla prsia.

Nedíval sa na ňu a tváril sa, akoby sa od svojho príchodu ani nepohol od dverí.

Marie lapala po dychu. Chvíľu trvalo, kým sa trochu upokojila a pochopila, že sa jej nič nestalo. Zatiaľ.

Čo to s ňou hrá de Montmorency za hlúpu hru? Čo sa to deje?

Otvorila oči. S nádejou naňho pozrela, dúfajúc, že sa zháčil,

lebo pochopil, že zašiel príďaleko. Pochybovala o vlastných inštinktoch aj o vlastnom rozume, no na ten kratučký moment sa jej ulavilo.

Pozrel na ňu a s očami nalepenými na jej hrudi sucho oznámil: „Vaša dcéra bude v bezpečí.“

Markíze sa od nervového vypätia podlomili kolená. Jednou rukou sa musela oprieť o studený múr, aby sa nezviezla dolu. Nechcela pred ním padnúť na kolená.

Oči jej zaliali slzy dojatia i uvoľnenia. Ale keď sa na jej pery už-už dralo slovko *Ďakujem!*, ľahostajným tónom dodal, predstierajúc nezájum: „No nie je isté, ako dlho ešte môže trvať môj vplyv na kráľa, aby ušetril jednu odsúdenú čarodejnicu...“

Vrátil sa k nej, aby jej pomaly odtiahol ruky, ktorými si zakrývala hrud'. Vzápätí poťažkal jej prsia v dlaniach a drzo jej pozrel do očí. „Inšpirujte ma, markíza a možno uvidíte svoju dcéru!“

Marie potlačila vlnu zhnusenja a sklonila hlavu. Veľmi ju oslabovala myšlienka na Charla-Philippa, ktorý ju už ani neobjíme a ani neochráni, inak by ho okamžite zahriakla. Ťažko dýchala.

Manžel sa vždy postaral, aby sa nik neodvážil čosi trúfalé v jej prítomnosti ani len vysloviť, nielo ešte takto na ňu zaútočiť. Chcela mu vyťat' zaucho, oplúť ho a pyšne zdvihnúť hlavu, no nenašla v sebe odvahu zastaviť ho.

„Ja čakám, madam!“

Čo by mohol spôsobiť jej odpor? Mala by bojovať, mala by sa brániť, no nevládala. Už tretí deň nič nejedla. A aj sa bála odporovať mu. Mal príliš veľký vplyv na Sophiin osud.

Už prišla o manžela. Vždy tu bol, mohla sa oňho oprieť. Jeho odvaha a sila nedovolili, aby jej niekto ublížil. Ale čo teraz? Bola sama. Charles-Philippe tu nebol a nebol už ani nikde inde. Jej vnútro to odmietalo pochopiť...